

Djurgårdens Waldorfskoleförening

Org.nr. 802422-2641

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola efter riktad tillsyn i Hagaskolan i Solna kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen avslutar den riktade tillsynen av Hagaskolan.

Ärendet

Uppföljning av tidigare föreläggande

Den 1 januari 2019 trädde nya bestämmelser i skollagen i kraft med krav på ägar- och ledningsprövning av fristående huvudmän. Med anledning av det genomförde Skolinspektionen under våren 2019 en riktad tillsyn av Hagaskolan i Solna, med huvudmannen Djurgårdens Waldorfskoleförening, org. nr. 802422-2641.

Bakgrund till att Skolinspektionen inlett tillsyn avseende extra anpassningar, särskilt stöd och grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen underrättade den 12 augusti 2019 huvudmannen om att tillsynen även skulle omfatta områdena extra anpassningar, särskilt stöd och grundläggande förutsättningar för skolenheten. Skolinspektionen har även begärt in uppgifter med anledning av det.

Ett besök genomfördes på skolan den 23 augusti 2019. Skolinspektionen beslutade den 13 december 2019 att förelägga huvudmannen att vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Skolinspektionen har gjort en uppföljning av beslutet om föreläggande den 13 december 2019 och de brister som framkom i det beslutet. Skolinspektionen har även utrett huruvida eleverna får den garanterade undervisningstiden i ämnet slöjd och om samtliga delar av det centrala innehållet i kursplanen behandlas i slöjdundervisningen.

Utredningen i ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2020 och våren 2021 gjort en uppföljning av de brister som framkom i den riktade tillsynen.

Huvudmannen har, utöver redovisningen den 1 september 2020, inkommit med handlingar den 3 och 11 november 2020 samt den 11 mars 2021. Skolinspektionen har genomfört ett digitalt besök på skolan den 1 december 2020, då observationer av bland annat salar för praktisk-estetiska ämnen genomfördes. Vid besöket den 1 december 2020 intervjuades skolans slöjdlärare och rektor.

Huvudmannen har yttrat sig över Skolinspektionens inspektionsprotokoll.

Motivering till beslutet

Skolinspektionen bedömer att det inte framkommit annat än att huvudmannen uppfyller författningarnas krav vad gäller den garanterade undervisningstiden, kursplanens centrala innehåll, tillgång till ändamålsenliga lokaler, elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete samt huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

Timplan och garanterad undervisningstid

Sammanfattning

Skolinspektionen bedömer att det inte framkommit annat än att eleverna på Hagaskolan får den garanterade undervisningstiden i de naturorienterade ämnena i mellanstadiet, i de samhällsorienterade ämnena i mellan- och högstadiet samt i ämnet slöjd i lågstadiet.

Rättslig reglering

Enligt 10 kap. 5 § skollagen (2010:800) ska den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan vara minst 6 890 timmar. Enligt 9 kap. 4 § skolförordningen (2011:185) beslutar huvudmannen efter förslag från rektorn om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna inom ett stadium. I bilaga 1 till skolförordningen anges hur många timmar eleverna ska få undervisning i respektive ämne per stadiet. En skola får minska ett ämne eller ämnesgrupp med högst 20 procent av undervisningstiden för att istället använda till skolans val. Enligt skolförordningen och den stadiindelade timplan som gäller från och med den 1 juli 2019 (se bilaga till skolförordningen) ska elever på mellanstadiet få minst 55 timmars undervisning i respektive ämne som ingår i de naturorienterade ämnena. De resterande 28 timmarna får fördelas fritt mellan de tre naturorienterade ämnena i mellanstadiet. För de samhällsorienterade ämnena gäller att elever i mellanstadiet får minst 70 timmars undervisning i respektive ämne och i högstadiet 75 timmars undervisning i respektive ämne. De resterande 53 timmarna i mellanstadiet och 52 timmarna i högstadiet får fördelas fritt mellan de fyra samhällsorienterade ämnena. I ämnet slöjd ska elever i lågstadiet få minst 50 timmars undervisning.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut av den 13 december 2019 att det förelåg en risk för att elever i mellan- och högstadiet inte får den garanterade undervisningstiden i ämnena kemi, fysik, religionskunskap och samhällskunskap. I skolans timplan framkom bland annat att undervisningstiden i de naturorienterade ämnena i mellanstadiet delvis var ämnesindeldad och att en del tid var förlagd som gemensam tid. Även i de samhällsorienterade ämnena i mellan- och högstadiet var en del av undervisningstiden förlagd som gemensam tid. Detta medförde att det inte gick att utläsa hur mycket undervisningstid eleverna fick i de respektive naturorienterade och samhällsorienterade ämnena. Eleverna i mellanstadiet fick enligt skolans timplan knappt 17 timmar av den garanterade undervisningstiden om 75 timmar i ämnet

samhällskunskap, samt 26 timmar av den garanterade undervisningstiden om 70 timmar i religionskunskap. I intervju med lärarna framkom därtill att rektorn inte kan säkerställa att eleverna får den garanterade undervisningstiden för respektive ämne. Huvudmannen ingav den 3 april 2020 en redovisning av vidtagna åtgärder varvid det framgår att timplanen har justerats så att eleverna får den garanterade undervisningstiden i de respektive naturorienterade och samhällsorienterade ämnena enligt den nationella stadiindelade timplanen.

I intervju med lärare i träslöjd framkommer det att elever på skolan inte har någon undervisning i träslöjd före årskurs 5. Lärarna uppger i intervjun att trähantverket integreras i ämnet teknik före årskurs 5 och att undervisningen ges av klassläraren, men att det är först efter årskurs 5 som eleverna börjar vistas i slöjdsalen och arbeta med olika verktyg. Lärarna uppger vidare att det trähantverk som ingår i undervisningen före årskurs 5 ingår i teknikundervisningen och inte ges inom ramen för ämnet slöjd. Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att eleverna på skolan får den garanterade undervisningstiden enligt timplanen även före årskurs 5. Eleverna har schemalagd slöjd enligt timplan i årskurserna 1-4, men undervisningen sker inte huvudsakligen i träslöjdsalen. I huvudmannens yttrande som inkom till Skolinspektionen den 11 mars 2021 beskrivs att eleverna har 23,5 timmar slöjd per årskurs i lågstadiet, och att det även finns ämnesintegrerat i samhälls- och naturorienterade ämnen och teknik.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av de omständigheter som redogjorts för ovan bedömer Skolinspektionen att eleverna på Hagaskolan får den garanterade undervisningstiden i de natur- och samhällsorienterade ämnena. Med hänsyn till de uppgifter som lämnats av rektorn och av yttrandet den 11 mars 2021 bedömer Skolinspektionen vidare att eleverna i lågstadiet får den garanterade undervisningstiden i ämnet slöjd.

Kursplanens centrala innehåll i ämnet slöjd

Sammanfattning

Skolinspektionen bedömer att det inte framkommit annat än att det centrala innehållet i kursplanen för ämnet slöjd behandlas i slöjdundervisningen på skolenheten.

Rättslig reglering

Av det centrala innehållet i kursplanen för slöjd framgår att elever i lågstadiet bland annat ska arbeta med materialen metall, textil och trä. Eleverna i lågstadiet ska enligt det centrala innehållet i kursplanen även arbeta med handverktyg och redskap. Elever i mellan- och högstadiet ska arbeta med samma material och verktyg som ovan och därtill med maskiner, samt hur maskiner benämns och används på ett säkert och ändamålsmässigt sätt. I lågstadiet bör elever arbeta med enkla former av hantverkstekniker, såsom metalltrådsarbete, sågning och tovning. I mellanstadiet ska elever arbeta med exempelvis urholkning. I högstadiet ska elever arbeta med utvecklande former av hantverkstekniker, såsom gjutning och svarvning.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare i träslöjd uppger i intervju med Skolinspektionen bland annat att eleverna inte har arbetat med materialet metall i ämnet slöjd, men att det finns en avsikt att integrera arbetet med metall i slöjdundervisningen under vårterminen. Metallarbetet kommer emellertid inte att ingå i träslöjden. Lärarna anför vidare att det endast är lärare som får använda maskiner i träslöjden. Maskinerna står i ett separat maskinrum som enbart lärarna har tillträde till och får vistas i. Elever får använda skruvdragare vid behov och andra manuella handverktyg. Enligt lärarna är det främst ur en säkerhetssynpunkt som elever inte får använda maskiner. Vissa elever i årskurs 9 får dock följa med in till maskinrummet och prova en maskin om det förekommer ett sådant intresse. Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att eleverna delvis har arbetat med materialet metall, men att alla elever inte har besökt en smedja ännu. Vidare uppger rektorn att elever får använda maskiner i träslöjden tillsammans med lärare, och att hen inte känner till att elever inte har tillgång till arbete med maskiner utöver skruvdragare. Av huvudmannens yttrande framgår att eleverna i lågstadiet arbetar med materialet metall genom enklare luffarslöjd och att eleverna i mellan- och högstadiet arbetar med metall i olika temaarbeten. Vidare framgår i yttrandet att elever i årskurs 4 till 9 arbetar med maskiner såsom slipmaskin, bandsåg, pelarborr, batteridrivna handverktyg, symaskin, limpistol och lödpenna.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av rektorns uppgifter avseende arbetet med material och verktyg i intervjun, samt de uppgifter som framförs i huvudmannens yttrande, bedömer Skolinspektionen att det centrala innehållet i kursplanen vad gäller arbetet med metall och maskiner täcks i slöjdundervisningen på skolan.

Tillgång till ändamålsenliga lokaler*Sammanfattning*

Skolinspektionen bedömer att det inte framkommit annat än att Hagaskolan har tillgång till ändamålsenliga lokaler för att kunna uppfylla syftet med utbildningen i ämnet slöjd.

Rättsregler

Av 2 kap. 35 § skollagen framgår att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. I läroplanen anges att det är rektorns ansvar att skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning. Vidare framgår av kursplanen att undervisningen i ämnet slöjd ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i olika hantverk och förmågan att arbeta med olika material och uttrycksformer. Genom undervisningen i ämnet slöjd ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att formge och framställa föremål i olika material med hjälp av lämpliga redskap, verktyg och hantverkstekniker.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens beslut den 13 december 2019 framgår att eleverna på skolenheten under läsåret 2018/2019 och 2019/2020 enbart fick undervisning i de delar av det centrala innehållet i slöjd som var möjliga att genomföra utan tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning. Detta berodde på att skolenheten saknade ändamålsenliga lokaler för undervisningen i slöjd, vilket medförde att eleverna inte kunde ges undervisning i alla delar av ämnets syfte och centrala innehåll i enlighet med kursplanen för slöjd.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolenheten under vårterminen 2020 kommer att få tillgång till en ändamålsenlig slöjdlokal. Skolinspektionen genomförde ett digitalt besök på Hagaskolan den 1 december 2020 och beredde skolenheten tillfälle att visa slöjdlokalen. Skolinspektionen kunde vid besökstillfället observera att skolenheten har en slöjdsal inrymd i sina lokaler. Det har under Skolinspektionens besök inte framkommit annat än att det i slöjdlokalen finns de förutsättningar och den utrustning som krävs för att undervisningens syfte i ämnet slöjd ska kunna uppfyllas. Av intervju med rektor framgår att Hagaskolan har haft tillgång till slöjdsalen sedan augusti 2020.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av de omständigheter som redovisats ovan bedömer Skolinspektionen att skolenheten har tillgång till ändamålsenliga lokaler och utrustning för ämnet slöjd.

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Sammanfattning

Skolinspektionen bedömer att det inte har framkommit annat än att Hagaskolan numera har en psykolog som medverkar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. De tidigare funna bristerna får därmed anses vara avhjälpta.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 25 § skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut av den 13 december 19 att det fanns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. I utredningen framkom att psykolog inte medverkade i elevhälsans arbete under läsåret 2018/2019 och 2019/2020. I utredningen framkom vidare att skolenheten fick tillgång till psykolog under läsåret 2019/2020, men att psykologen alltjämt inte deltog i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

I huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 3 april 2020 framkommer att skolenheten har tillgång till en skolpsykolog som kommer att vara tillgänglig i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Rektorn har i intervju med Skolinspektionen redogjort för skolpsykologens arbete på skolenheten och medverkande i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen finner med anledning av de omständigheter som redogjorts för ovan att skolpsykologen är delaktig i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Ekonomiska förutsättningar

Sammanfattning

Skolinspektionen bedömer att det inte har framkommit annat än att huvudmannen uppfyller författningarnas krav gällande ekonomiska förutsättningar.

Rättsregler

Enligt 2 kap 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudman för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem. Godkännande ska lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Av 26 kap. 3 § skollagen framgår vidare att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller dessa krav.

I förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:158, s. 122) anges att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, exempelvis genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 13 december 2019 att det fanns brister vad gäller huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Bristerna avseende huvudmannens ekonomiska förutsättningar bestod i att verksamheten inte bar sina kostnader, att tillgångarna inte var minst lika stora som skulderna och att huvudmannen inte hade ekonomiskt utrymme för att löpande kunna betala sina skulder när de förfaller till betalning.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att huvudmannen bär sina kostnader, har ett positivt eget kapital och att det inte finns något som tyder på att huvudmannen inte har ekonomiskt utrymme för att betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.

Av utredningen framgår att huvudmannen bär sina kostnader. Enligt årsredovisningen för 2019/2020 uppgick årets resultat till drygt en miljon kronor. Av utredningen framgår vidare att huvudmannens tillgångar är större än skulderna vilket innebär att det egna kapitalet är positivt. Enligt årsredovisningen för 2019/2020 uppgick det egna kapitalet till 47 000 kronor per den 30 juni 2020. Vidare finns det inte något i utredningen som tyder på att huvudmannen inte har ekonomiskt utrymme att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. Omsättningstillgångarna är i nivå med de kortfristiga skulderna och av utdrag från UC daterat den 19 maj 2021 framgår att huvudmannen inte fått några nya betalningsanmärkningar efter Skolinspektionens beslut den 13 december 2019.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen gör bedömningen att bristen avseende ekonomiska förutsättningar får anses vara avhjälp.

På Skolinspektionens vägnar

X Andreas Gydingsgård

Beslutsfattare

Signerat av: Andreas Gydingsgård

Beslutet är fattat efter föredragning av utredare Diana Inal.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se